

Sabiedriskās politikas centra PROVIDUS 2005. g. saturiskā atskaite

Kopsavilkums

Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS darbojas jau trīs gadus, saskaņā ar statūtos un stratēģiskajā plānā formulētajiem mērķiem – dot ieguldījumu Latvijas politikas attīstībā labas pārvaldības, krimināltiesību un izglītības politikas jomās, kā arī kļūt par ekspertīzes avotu starptautiskā līmenī. Šis ziņojums sniedz ieskatu PROVIDUS saturiskajā darbā, organizatoriskajā attīstībā un finanšu situācijā 2005. gadā.

Labas pārvaldības/valsts kvalitātes jomā viens no nozīmīgākajiem PROVIDUS pasākumiem 2005. gadā bija martā notikušo pašvaldību vēlēšanu finanšu monitorings. PROVIDUS līdzdarbojās arī jaunu priekšvēlēšanu aģitācijas likumprojekta un politisko partiju likumprojekta izstrādē. PROVIDUS turpināja konsultēt un apmācīt pašvaldības par Administratīvā procesa likuma ieviešanu.

PROVIDUS aktualizēja virkni jautājumu, kas saistīti ar struktūrfondu ieviešanu, piemēram, ar projektu atlases kritērijiem, informācijas publiskošanu par struktūrfondu finansējuma saņēmējiem, projektus vērtējo ekspertu kvalifikāciju un iespējamiem interešu konfliktiem. PROVIDUS sniedza atzinumus par nacionālajiem attīstības dokumentiem un organizēja sabiedrisku diskusiju par nākamo ES fondu programmēšanas periodu.

2005. gadā PROVIDUS izdeva pirmo publikāciju ciklā *Korupcijas °C. Pārskats par korupciju un pretkorupcijas politiku Latvijā*, kas reizi pusgadā dod kvalitatīvu skatu uz pretkorupcijas politikas attīstību Latvijā. PROVIDUS pārstāvis turpināja vadīt KNAB Sabiedrisko konsultatīvo padomi.

Krimināltiesību politikas jomā PROVIDUS turpināja veicināt to personu skaita samazināšanos, kas atrodas pirmstiesas apcietinājumā, veidojot pirmstiesas uzraudzības dienestus, sevišķu uzmanību pievēršot nepilngadīgām personām, jo apcietinājums (jeb brīvības atņemšana) pret šīm personām jāizmanto tikai kā galējais līdzeklis. Nepilngadīgajiem pirmstiesas apcietinājuma laikā visbiežāk nav iespēju turpināt izglītību, tie dzīvo antisanitāros apstākļos, kā arī tikai vienu stundu pavada svaigā gaisā utt. PROVIDUS turpināja piedalīties policijas apmācības uzlabošanā Latvijā un ārzemēs. PROVIDUS aktīvi piedalījās Cietušo valsts kompensācijas fonda likumprojekta izstrādē, ko gada nogalē akceptēja Ministru kabinets.

Izglītības politikas jomā PROVIDUS aktīvi ietekmēja publisko dialogu mazākumtautību izglītības reformas jautājumos, organizējot diskusiju ciklu un paužot savu viedokli. PROVIDUS pētīja, kā notiek integrācijas process skolās ar latviešu mācītvalodu un cik iekļaujošas tās ir attiecībā pret tajās ienākošajiem skolēniem no cittautiešu ģimenēm. PROVIDUS īstenoja pētījumu par Latvijas Universitātes sociālo un humanitāro zinātņu katedru sadarbību ar starptautiskām donororganizācijām un tās ietekmi uz demokrātisko diskursu izplatību akadēmiskajā kopienā.

PROVIDUS ietvaros pastāvošais **Sabiedriskās politikas portāls politika.lv** 2005.gadā publicējis 71 pētījumu un vairāk kā 200 oriģinālpublikācijas par nozīmīgām sabiedriskās politikas tēmām, tajā skaitā valsts pārvaldes kvalitāti, korupciju tiesu sistēmā, attīstības sadarbību u.c. 2005. gada pašvaldību vēlēšanām veltītajā sadaļā līdzās analīzei par partiju piedāvājumu un paveikto tika publicēti vērtīgi līdz šim nesistematizēti dati, piemēram, Latvijas pašvaldību Demokrātijas Indekss. Portāla apmeklētāju skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu audzis gandrīz par 50%, sasniedzot 29,000 unikālos lietotājus mēnesī.

2005.gadā PROVIDUS pārstāvji aktīvi līdzdarbojās vairāk kā 10 darba grupās, kas analizēja un izstrādāja normatīvo aktu projektus, politikas dokumentus (konceptijas, vadlīnijas u.tml.), divās sabiedriskās konsultatīvās padomēs un divās komitejās, kas darbojas ar ES struktūrfondu jautājumiem. Turklāt PROVIDUS sniedza atzinumus par daudziem normatīvajiem aktiem - likumprojektiem, plānošanas dokumentiem, Ministru Kabineta noteikumu projektiem, kā arī sagatavoja atzinumu Satversmes tiesai.

PROVIDUS 2005. gadā publicēja un prezentēja 7 pētījumus un PROVIDUS darbinieki publicēja 21 rakstu presē. PROVIDUS darbība piesaistīja plašu mediju interesi, par ko liecina vairāk nekā 400 raksti, kuros ir izmantoti PROVIDUS pārstāvju viedokļi vai iekļautas atsauces uz PROVIDUS darbību. Nereti PROVIDUS paustie viedokļi izraisīja negatīvu preses reakciju, kas tādejādi sekmēja papildus diskusijas un dažādu viedokļu izskanēšanu par sabiedrībai aktuālajiem jautājumiem

PROVIDUS darbinieki sniedza konsultācijas un uzstājās ar lekcijām ārvalstīs (kaimiņvalstīs, Kaukāzā, Vidusāzijā, Centrāleiropā). PROVIDUS klientu vidū 2005. gadā bija Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD), OECD un Eiropas Savienības programma SIGMA, Apvienoto Nāciju Attīstības programma (UNDP), Atvērtās sabiedrības institūts (OSI).

PROVIDUS finansiālais stāvoklis 2005.gadā

PROVIDUS budžets **2005. gadā bija USD 674 866** (jeb LVL 391 422). Galvenie finanšu avoti:

- Sorosa Fonds – Latvija USD 396 369,
- Atvērtās sabiedrības institūts USD 86 104¹,
- Sabiedrības integrācijas Fonds USD 83 094
- ASV Vēstniecība USD 37 890
- Lielbritānijas vēstniecība USD 8255
- Citi finansētāji USD 12 957.
- Nelielu daļu PROVIDUS budžeta veidoja ieņēmumi no sniegtajiem konsultāciju pakalpojumiem Latvijā un ārvalstīs (USD 50 197).

¹ Līdzekļi saņemti ar Sorosa fonda – Latvija starpniecību

Atskaites saturs:

I. PROVIDUS saturiskie darba virzieni:

- 1. Krimināltiesību politika**
- 2. Valsts kvalitāte**
- 3. Izglītības politika**
- 4. www.politika.lv**

II. PROVIDUS organizatoriskā attīstība

- 1. Organizācijas uzbūve un attīstība**
- 2. Finansiālā situācija**

III. PIELIKUMI

- 1. PROVIDUS publicitāte presē 2005. gadā (t.sk. darbinieku autorraksti)**
- 2. PROVIDUS rīkotie pasākumi, 2005. gads**
- 3. Darba grupas, komitejas, sabiedriskas padomes, kur 2005. gadā pastāvīgi piedalījās PROVIDUS pārstāvji. Politikas dokumenti, par kuriem PROVIDUS sniedzis atzinumus**
- 4. PROVIDUS sniegtās maksas konsultācijas**
- 5. Finansiālā atskaite par SFL piešķirtajiem līdzekļiem**

I. PROVIDUS SATURISKIE DARBA VIRZIENI

1. Krimināltiesību politikas programma

Alternatīvas pirmstiesas apcietinājumam

PROVIDUS turpināja īstenot 2003. gadā uzsākto programmu ar mērķi mazināt to cilvēku skaitu, kas atrodas pirmstiesas apcietinājumā, veidojot pirmstiesas uzraudzības dienestus. Līdzīgi kā I. Emša, tā arī A. Kalvīša valdības deklarācijā Tieslietu sadaļā iekļauts punkts: "Samazināsim pirmstiesas apcietinājumā esošo cilvēku skaitu, izmantojot drošības līdzekļus, kas nav saistīti ar brīvības atņemšanu, piemēram, nodrošinot iespēju piemērot efektīvu pirmstiesas uzraudzību personām, kas nav sabiedrībai bīstamas." Atšķirībā no I. Emša valdības Tieslietu ministrijas rīcības, kas paredzēja Valsts probācijas dienestam sadarbībā ar PROVIDUS izveidot pirmstiesas uzraudzības pilotprojektus Rēzeknē, Daugavpilī un Rīgā, A. Kalvīša valdības Tieslietu ministrijas rīcības plāns paredz 2006. gada laikā izstrādāt koncepciju par pirmstiesas uzraudzību, tādējādi radot priekšnoteikumus pirmstiesas uzraudzības sistēmas izveidei.

Programmas ietvaros 2005.gadā ir notika šādas aktivitātes:

- Turpināja darboties Liepājas Pirmstiesas uzraudzības dienests, kurš tika izveidots 2003. gada decembrī. Kopš izveides dienestam bijuši 104 klienti, no tiem – 40 (visi nepilngadīgie) – 2005. gadā. Klientu vajadzībām izstrādātas 5 dažādas programmas. Palielinājies klientu skaits, kas apsūdzēti par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem (52%). Dienestā ir tikai 2 darbinieki, taču tam izdevies piesaistīt 5 brīvprātīgos topošos sociālos darbiniekus, kas strādā ar apcietinātām personām Liepājas cietumā. Dienesta darbiniekiem izveidota sadarbība ar atsevišķu rajonu probācijas dienestiem. 2005.gada beigās līdzfinansējuma piesaistei dienests iesniedza vairākas programmas Valsts probācijas dienestā un Liepājas pilsētas pašvaldībā.
- 2005. gada maijā tika pieņemta jauna darbiniece Rēzeknes Pirmstiesas uzraudzības dienestā. Ir izveidota laba sadarbība ar Rēzeknes pilsētas un rajona tiesu, policiju, probācijas dienestu, prokuratūru un citiem dienestiem. Kopš darba uzsākšanas dienesta darbiniecei bijuši 17 nepilngadīgie klienti.
- Veikts fona pētījums par nepilngadīgajiem apcietinājumā Daugavpils cietumā 2004. gadā un 2005. gada pirmajā pusē, kā arī Daugavpils pilsētā esošo valsts, pašvaldības un NVO resursu izvērtējums palīdzības programmām nepilngadīgiem likumpārkāpējiem. Pētījums veikts, lai veidotu Daugavpils Pirmstiesas uzraudzības dienestu.
- Sadarbībā ar Daugavpils pilsētas Probācijas dienestu veikti priekšdarbi Pirmstiesas uzraudzības dienesta izveidei Daugavpilī, kas paredz pirmstiesas uzraudzības dienesta atrašanos pie Daugavpils pilsētas pašvaldības.

- PROVIDUS līdzfinansēja gada sākumā izdoto Valsts probācijas dienesta saīsināto izdevumu „Valsts probācijas dienests Latvijā” (latviešu un angļu valodā).
- Latviju martā apmeklēja OSI *Justice Initiative* pārstāvji (viens no programmas finansētājiem), lai sīkāk iepazītos ar Liepājas Pirmstiesas uzraudzības dienesta darbību, jo plānota līdzīga pilotprojekta uzsākšana vienā no Meksikas federālajiem štatiem. Informācija par pilotprojektu sniegta arī vairākiem citiem ārvalstu interesentiem (Moldova, Baltkrievija).
- Gada vidū notika tikšanās ar Zviedrijas organizācijas *Carnegie Social Initiative* pārstāvjiem, kas pirmstiesas uzraudzības dienesta izveidei Rīgā piesaistījusi zviedru privātuzņēmēju *Baltik Gruppen* līdzekļus – 21 800 USD. Līguma slēgšana par finansiālo atbalstu ir aizkavējusies Zviedrijas partnerorganizācijas dēļ.
- Oktobrī Valsts probācijas dienesta gada konferencē A.Kamenska uzstājās ar ziņojumu “Probācijas dienesta attīstība – NVO perspektīva” par pirmstiesas uzraudzību kā potenciālu probācijas dienesta funkciju. Rēzeknes Probācijas dienesta vadītājs un Rēzeknes tiesas priekšsēdētāja uzstājās par PROVIDUS finansētā Rēzeknes Pirmstiesas uzraudzības dienesta pieredzi. Konferencē pirmo reizi tika izteikts Valsts probācijas dienesta vadības publisks atbalsts pirmstiesas uzraudzībai.
- Apkopots un papildināts fona pētījums par pirmstiesas uzraudzības modeļiem ārvalstīs, ko paredzēts 2006. gadā prezentēt starptautiskā konferencē par drošības līdzekļiem, kas nav saistīti ar apcietinājumu.
- Apkopoti materiāli rokasgrāmatai darbiniekiem, kas veic/veiks pirmstiesas uzraudzību. Materiāli tiek papildināti un tiks nodoti Valsts probācijas dienesta rīcībā.
- A.Kamenska vairākkārt referējusi par piespiedu darba kā kriminālsoda ieviešanu dažādām ārvalstu delegācijām (Moldova, Baltkrievija).

Alternatīvie sodi

Valsts probācijas dienests nolīga A. Judinu pastāvīgām konsultācijām 2005. gadā. Līguma ietvaros PROVIDUS eksperts piedalījās probācijas dienesta izveidotajā darba grupā, kas sagatavo Krimināllikuma grozījumu projektu un izstrādā MK noteikumu projektu par nosacīti notiesāto uzraudzību. 2006. gadā gaidāms šo normatīvo aktu pieņemšanas process.

A.Judins piedalījās Tieslietu ministrijas darba grupā, kas izstrādāja Kriminālsodu izpildes politikas koncepciju.

Policijas atbildība pret sabiedrību

PROVIDUS turpināja SIF finansētā projekta „Tiesībsargājošo institūciju speciālistu sagatavošana darbam ar narkotiku lietotājiem, izmantojot multimēdiju apmācības

metodi” aktivitātes. Projekta mērķi ir izveidot kvalitatīvu un ilgā termiņā izmantojamu interaktīvu mācību materiālu CD un rokas grāmatas formā, kas palīdzētu policijas darbiniekiem darbā ar narkotiku lietotājiem. Decembrī pabeigts darbs pie mācību moduļa „Policija, narkotikas un AIDS” izveides. Modulis sastāv no diska faila, pasniedzēja un klausītāja rokasgrāmatām.

PROVIDUS turpina izmantot OSI sagatavotos multimediju apmācības modulius, lai uzlabotu policijas apmācību Latvijā, kā arī lai izplatītu pozitīvu praksi policijas apmācībās ārzemēs. OSI ir nolīdzis PROVIDUS eksperti I. Ruķeri, lai nodrošinātu šo moduļu izplatīšanu citām valstīm. Tā aprīlī notika seminārs Gruzijas Policijas akadēmijā *Train the Trainers on Traffic Violations, Stress and Trauma Prevention for Police Officers, Third Part Conflict Intervention and Police and Media*.

PROVIDUS kopā ar Latvijas Cilvēktiesību un etnisko studiju centru piedalījās *OSI Justice Initiative* projektā par diskrimināciju policijas darbā: *Racial Profiling and Discrimination in Policing*. Tika sagatavots ziņojums par situāciju Latvijā, un rezultāti janvārī prezentēti starptautiskā seminārā Ungārijā.

PROVIDUS aprīlī prezentēja I. Ruķeres pētījumu „Sūdzību izskatīšana un policijas atbildība”. Prezentācija bija labi apmeklēta, un pētījuma rezultātā ir uzsākta sadarbība ar Iekšlietu ministriju bukletu gatavošanā iedzīvotājiem par sūdzību izskatīšanas iespējām

Jūnijā I. Ruķere uzstājās Latvijas Policijas akadēmijas, Valsts policijas un Latvijas Pašvaldību savienības organizētā konferencē „*Quo vadis* policijas iecirkņa inspektor?” ar referātu par inspektora darbu uzklusot iedzīvotājus.

Decembrī tika uzsākts darbs pie projekta par policijas darba vērtēšanas kritērijiem Latvijā. Projekta mērķis ir saistīts ar divām aktuālām lietām – policijas darba vērtēšanas kritēriju noteikšanu un policijas sadarbības veicināšanu ar vietējo sabiedrību. Projekta pirmajā fāzē tiek apkopota fona informācija par policijas darba vērtēšanas kritērijiem citās pasaules valstīs un analizēti policijas darba vērtēšanas kritēriji Latvijā. Turpmākās projekta aktivitātes paredz kritēriju atlasī un metodoloģijas izstrādi Latvijas policijas darba vērtēšanai, analīzi veicot divās Latvijas pilot-pilsētās. Pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem un vērtējot policijas darbu, tiks izstrādātas rekomendācijas darba uzlabošanai un notiks rekomendāciju ieviešana dzīvē.

Ieslodzījuma apstākļu monitorings

PROVIDUS piedalījās Latvijas Cilvēktiesību un etnisko studiju centra vadītā projektā par slēgto iestāžu monitoringu Latvijā. Projekta ietvaros notika regulāras monitoringa vizītes cietumos un policijas izolatoros. Projektu finansē Eiropas Komisija.

PROVIDUS izdeva un septembrī prezentēja A. Judina pētījumu „Nepilngadīgo ieslodzīto statuss. Ieteikumi starptautisko standartu sasniegšanai”, kas tika sagatavots 2005. gadā pēc Tieslietu ministrijas pasūtījumā.

Cietušo tiesības

2004. gada decembrī PROVIDUS uzsāka darbu pie cietušo tiesību aizstāvības projekta, kura virsmērķis ir panākt efektīva valsts kompensāciju mehānisma vardarbīgos noziegumos cietušajiem izveidi un iedzīvināšanu.

PROVIDUS sagatavoja un publiskoja fona ziņojumu „Valsts kompensācijas noziegumos cietušajiem – iespēja atjaunot taisnīgumu”. Pētījuma darba variants tika izmantots par pamatu Cietušo kompensācijas fonda likumprojekta izstrādei.

13. maijā PROVIDUS rīkoja starptautisku konferenci „Valsts kompensācija noziegumos cietušajiem – iespēja atjaunot taisnīgumu”. Konferencē mērķis bija aizsākt diskusiju par taisnīga un efektīva valsts kompensācijas mehānisma izveidi, kas Latvijai kā ES dalībvalstij bija jāievieš līdz 2005. gada 1. jūlijam. Konferencē uzstājās eksperti no Anglijas, Zviedrijas, Čehijas, Igaunijas, Lietuvas un Latvijas.

Pateicoties PROVIDUS aktīvam darbam, Tieslietu ministrijas paspārnē maijā izveidoja darba grupu valsts kompensācijas mehānisma ieviešanu regulējoša likumu izstrādei. Darba grupā tika iekļauta PROVIDUS eksperte I.Dzenovska. Darba grupa darbu pie likumprojekta izstrādes noslēdza augusta beigās. Septembrī „Cietušo valsts kompensācijas fonda likumprojekts” tika izsludināts valsts sekretāru sanāksmē, bet 20. decembra Ministru kabineta sēdē tika atbalstīta minētā likumprojekta virzība uz Saeimu.

Likumprojekta anotācijā tika iekļauts PROVIDUS viedoklis par projektā noteiktu nepietiekamu valsts kompensācijas apmēru, tomēr nepieciešamās izmaiņas netika veiktas. Likumprojekta plānotais spēkā stāšanās laiks ir 2006. gada 1. aprīlis, tāpēc PROVIDUS aktīvi sekos līdz likumprojekta virzībai Saeimā un ar priekšlikumiem vērsīsies pie atbildīgās Saeimas komisijas.

PROVIDUS veica informatīvas un izglītojošas aktivitātes tiesībsargājošo institūciju amatpersonām, kas ir būtisks priekšnoteikums efektīvai valsts kompensācijas mehānisma iedzīvināšanai praksē. Oktobrī Lielbritānijas vēstniecība apstiprināja finansējumu PROVIDUS organizētai mācību vizītei 6 dalībniekiem uz Lielbritāniju, kuras mērķis ir iepazīties ar Lielbritānijas praksi cietušo tiesību aizstāvības jomā, jo īpaši sadarbības mehānismiem starp policiju, NVO, valsts kompensāciju aģentūru, kā arī policijas darbu ar cietušajiem.

Citas aktivitātes Krimināltiesību politikas jomā

PROVIDUS martā prezentēja A.Judina pētījumu par izlīgumu Latvijas kriminālprocesā, kas veikts pēc Valsts probācijas dienesta pasūtījuma.

A.Judins piedalījās Tieslietu ministrijas darba grupā, kas izstrādāja Administratīvo sodu likumprojekta koncepciju (oktobrī uzsludināta valsts sekretāru sanāksmē).

A.Judins veica piecas ekspertīzes pēc Drošības policijas aicinājuma par darbībām, kas vērstas uz nacionālās nesaticības izraisīšanu.

PROVIDUS eksperti sešas reizes uzstājās Tiesnešu mācību centra rīkotajās lekcijās tiesnešiem un prokuroriem.

PROVIDUS gatavo (autors A. Judins) pētījumu par recidīvisma mazināšanas stratēģijām. Pētījuma publicēšana gaidāma 2006. gadā.

2. Valsts kvalitātes programma

Administratīvais process

PROVIDUS 2004. g. rudenī publicēja pētījumu par administratīvo aktu kvalitāti pašvaldībās (autore A. Lešinska: „Kvalitatīvi lēmumi – vienīgais veids efektīvai un ilgtspējīgai pašvaldību darbībai”). 2005. g. pirmajā ceturksnī pētījums piedzīvoja atkārtotu izdošanu, jo pirmā tirāža tika izpārdota.

Balstoties uz šo pētījumu PROVIDUS arī 2005. gadā turpināja piedāvāt konsultācijas un apmācības pašvaldībām Administratīvā procesa likuma ieviešanā. 2005. gadā tika novadīti 13 semināri ar kopējo auditoriju vairāk nekā 350 cilvēku. Pēc pašvaldību vēlēšanām apmācīti tieši jaunie pašvaldību deputāti un vairāk nekā 25 jaunie pašvaldību priekšsēdētāji. Ir novadīts seminārs jaunajiem administratīvo tiesu tiesnešiem par pašvaldībām un specifiku to darbībā. Paralēli apmācībām, PROVIDUS nereti konsultē pašvaldības par ikvienu jautājumu, kas saistīts ar administratīvo procesu vai lēmuma pieņemšanu pašvaldībās, tai skaitā izskatot lēmuma projektus vai saistošo noteikumu projektus.

Paralēli darbam ar valsts institūcijām, PROVIDUS veica arī iedzīvotāju informēšanu par administratīvo procesu un iedzīvotāju tiesībām un iestādes pienākumiem administratīvajā procesā. 2005. gada pavasarī tika novadīti 3 semināri NVO pārstāvjiem par administratīvo procesu un pašvaldību pienākumiem Ventspilī, Liepājā un Daugavpilī. PROVIDUS bez maksas konsultēja iedzīvotājus par konkrētiem gadījumiem, kas saistīti ar valsts iestāžu darbību vai bezdarbību administratīvajā procesā, tai skaitā palīdzot sagatavot pieteikumus administratīvajai tiesai. Ņemot vērā faktu, ka ar 2005.gadu PROVIDUS eksperts pievērsās būvniecības jautājumiem, konsultācijas tiek sniegtas arī par šo – ļoti sarežģīto un komplicēto jomu –, gan izskatot dažādus dokumentus, gan palīdzot sagatavot pieteikumus administratīvajai tiesai.

PROVIDUS pārstāve A.Lešinska nolasīja lekciju LU Juridiskās fakultātes maģistrantūras nodaļas studentiem par tēmu „Lēmumu apstrīdēšana pašvaldībās” (martā) un Biznesa augstskolas „Turība” Juridiskās fakultātes maģistratūras nodaļas studentiem par tēmu „Administratīvais akts pašvaldībās” (septembrī).

PROVIDUS veica/uzsāka trīs jaunus pētījumus administratīvā procesa jomā:

- Pētījumā par lēmumu kvalitāti būvniecībā tika analizēti 3 pašvaldību būvvalžu pieņemtie lēmumi, konstatējot to atbilstību vai neatbilstību būvniecības normatīvo aktu prasībām un Administratīvā procesa likumam. Pētījumu paredzēts pabeigt 2006. gada pirmajā ceturksnī.
- Otrs pētījums ir uzsākts par administratīvo tiesu nolēmumiem, kur atbildētājs ir pašvaldība. Pētījumu paredzēts publicēt 2006. gada pirmajā ceturksnī. Paralēli darbam pie pētījuma portālā www.politika.lv tika publicēti vairāki aktuālie raksti par jau konstatētām tipiskām kļūdām.
- Trešais pētījums ir par lietām, ko izskata APK 213. panta kārtībā, proti, tiesas izdotie administratīvie akti. Analīze novērtēs to administratīvo aktu kvalitāti, ko izdod pašas tiesas, kā arī veicinās diskusiju par tiesas un valsts pārvaldes iestāžu kompetenču sadalījumu, izskatot administratīvo pārkāpumu lietas. Pētījumu paredzēts publicēt 2006. gada pirmajā pusgadā.

PROVIDUS pārstāve A.Lešinska piedalījās darba grupās Ekonomikas ministrijas Būvniecības departamentā, kas analizēja un gatavoja priekšlikumus grozījumiem Būvniecības likumā un Vispārīgajos būvnoteikumos. Eksperte piedalījās arī Saeimas atbildīgās komisijas sēdēs un sniedza savu viedokli par nepieciešamiem grozījumiem Būvniecības likumā.

NVO likumdošana

PROVIDUS aktīvi iesaistījās dialogos ar valsts pārvaldi par dažādiem jautājumiem, kas skar NVO finansēšanu. PROVIDUS eksperte piedalījās ĪUMSILS veidotā darba grupā, kura izstrādā jaunu grantu mehānismu, kas dos līdzfinansējumu tiem NVO projektiem, kas piesaista līdzekļus no Eiropas Savienības. PROVIDUS arī aktīvi iesaistās diskusijās un darba grupās, kuras cenšas ietekmēt EEZ un Norvēģijas jauno finanšu instrumentu izmantošanu Latvijā. Mērķis ir panākt, ka 10% šo līdzekļu tiek novirzīti īpašam fondam NVO atbalstam, kā arī nodrošināt to, ka uz pārējiem 90% notiek atklāti konkursi, kuri ir atvērti NVO līdzdalībai.

Ņemot vērā faktu, ka 2005.gada 31.decembrī beidzās nevalstisko organizāciju pārreģistrācija, PROVIDUS pārstāve veica vairāku organizāciju konsultāciju par pārreģistrācijas jautājumiem un Latvijas Dabas fonda pārreģistrāciju no sabiedriskās organizācijas uz nodibinājumu.

PROVIDUS pārstāve A.Lešinska septembrī – novembrī darbojās ĪUMSILS darba grupā pie koncepcijas izstrādes „Funkciju deleģēšana nevalstiskajām organizācijām – problēmas un risinājumi”.

Politisko partiju finansēšana un vēlēšanu monitorings

PROVIDUS veica plašu 2005. gada martā notiekošo pašvaldību vēlēšanu finanšu monitoringu. PROVIDUS pārstrādāja iepriekšējos gados izmantoto monitoringa

metodoloģiju, lai pielāgotos izmaiņām likumdošanā. Izmaiņas ir saistītas ar to, ka ir nosprausti kampaņas izdevumu griesti, ar nepieciešamību vērtēt 270 dienu laika periodu pirms pašvaldību vēlēšanām, ar nepieciešamību kontrolēt, kā partijas ievēro aizliegumu juridiskām personām ziedot, kontrolēt ne tikai reklāmu, bet arī citas kampaņas izpausmes, un ar citiem jauninājumiem. PROVIDUS ļoti veiksmīgi piesaistīja finansētājus šim projektam, piesaistot visus nepieciešamos līdzekļus no Lielbritānijas vēstniecības, Somijas vēstniecības, ASV vēstniecības, Sabiedrības integrācijas fonda, Nacionālās radio un televīzijas padomes un KNAB.

PROVIDUS arī piedalījās priekšvēlēšanu aģitācijas norises regulējuma pilnveidošanā un gatavojās 2006. gada Saeimas vēlēšanu monitoringam. PROVIDUS līdzdarbojās priekšvēlēšanu aģitācijas likumprojekta izstrādē, sarīkojot mediju, deputātu un jomas ekspertu diskusiju, tiekoties ar Saeimas deputātiem, komentējot likumprojekta versijas un piedaloties atbildīgās komisijas sēdēs.

Gatavojoties 2006. gada Saeimas vēlēšanām, PROVIDUS piesaistīja Lielbritānijas vēstniecības finansējumu, uzsāka sarunas ar citiem potenciāliem donoriem un noorganizēja diskusiju krievu medijiem, kas atvieglos PROVIDUS sadarbību ar šiem medijiem slēptās reklāmas monitoringa jomā.

ES struktūrfondu monitorings

PROVIDUS līdz jūlijam līdzdarbojās SFL projektā „NVO līdzdalība valsts attīstības plānošanā”, lai nodrošinātu kompetentu NVO līdzdalību SF uzraudzībā un NAP izstrādē.

2005. gada decembrī PROVIDUS uzsāka projektu „Konceptijas izstrāde par pirmstiesas strīdu izskatīšanas mehānismu ieviešanu ES struktūrfondu vadībā Latvijā”. Pētījums tiks veikts 2006. gada pirmajā pusē. Projekta mērķis ir uzlabot struktūrfondu vadības sistēmu.

Sākoties darbam pie nākamā SF plānošanas perioda (2007-2013), Finanšu ministrija ir izstrādājusi Nacionālo stratēģisko ietvardokumentu un no 15. novembra līdz 9. decembrim organizēja tā sabiedrisko apspriešanu. PROVIDUS izstrādāja un iesniedza atzinumu par izstrādāto dokumentu. Papildus tam, decembrī PROVIDUS organizēja sabiedrisku diskusiju par nākamā ES fondu programmēšanas periodu. Diskusijas atšifrējums pieejams portālā politika.lv. PROVIDUS pētnieces L.Čigāne un K.Janova publicēja divus autorrakstus portālā politika.lv (arī delfi.lv) un laikrakstā *Diena*. Pēc PROVIDUS iniciatīvas LTV organizēja diskusiju „Kas notiek Latvijā?” par ES fondu tēmu.

20. decembrī PROVIDUS sadarbībā Latvijas Pilsonisko aliansi, Pasaules dabas fondu, Eiropas Kustību Latvijā un Latvijas Pieaugušo izglītības apvienību nosūtīja vēstuli visiem ministriem, aicinot neapstiprināt NSID sasteigti.

PROVIDUS piedalījās ES struktūrfondu vadības likumprojekta izstrādē un sniedza par to atzinumu Saeimas Budžeta un finanšu komisijai, iestājoties par informācijas atklātības regulējuma nepieciešamību jaunizstrādātajā likumprojektā. PROVIDUS pārstāve

K.Janova piedalījās divās komisijas sēdēs. PROVIDUS priekšlikumi ir ņemti vērā un iestrādāti likumdošanā.

PROVIDUS pārstāve L.Čigāne ir iekļauta NVO darba grupā, kas nodrošina NVO līdzdalību SF vadības komitejās. Dalība šajā darba grupā ir palīdzējusi aktualizēt virkni ar SF ieviešanu saistītu jautājumu – projektus vērtējošo ekspertu kvalifikācija un iespējamie interešu konflikti, informācijas par SF finansējuma saņēmējiem publiskošana un projektu atlases kritēriji.

Sākoties darbam pie nākamā SF plānošanas perioda (2007-2013), Finanšu ministrija izveidoja pagaidu uzraudzības komiteju, kuras sastāvā novērotāja statusā ir iekļauta PROVIDUS pārstāve L.Čigāne, kura decembrī piedalījās pirmajā pagaidu uzraudzības komitejas sēdē Daugavpilī.

PROVIDUS ir iesniedzis projekta pieteikumu SIF projektu konkursā, kura ietvaros plānots apkopot labās prakses piemērus par Latvijā īstenotajiem Eiropas Sociālā fonda projektiem un uz to bāzes portālā politika.lv izveidot *ideju fabriku*. 2005. gada nogalē PROVIDUS iesniedza piedāvājumus divos Finanšu ministrijas izsludinātajos iepirkumu konkursos par SF ieviešanas sistēmas izvērtējumu un par projektu izvērtēšanā piemēroto atlases kritēriju izvērtējumu.

Gada beigās Providus saņēma informāciju no Eiropas Komisijas par to, ka projekts „Pilsoniskā sabiedrība kā neatkarīgs struktūrfondu apgūšanas novērotājs” ir saņēmis Eiropas Komisijas finansējumu 118 797 EUR apmērā (kopējā projekta summa 149 497 EUR, līdzfinansējums – *OSI East-East partnership beyond borders* – 32 000 EUR). PROVIDUS kā vadošā organizācija projektu realizēs kopā ar sabiedriskās politikas institūtiem Polijā, Lietuvā, Čehijā, kā arī ar diviem individuāliem pētniekiem Ungārijā. Tika uzsākta gatavošanās projekta īstenošanai.

PROVIDUS turpināja iesākto līdzdalību Eiropas reģionālās attīstības fonda vadības komitejā. Lai arī NVO pārstāvim ir tikai novērotāja funkcijas, PROVIDUS sniedza atzinumus par izskatāmajiem darba kārtības jautājumiem.

L.Čigāne neatkarīga eksperta kapacitātē līdzdarbojās Nacionālā attīstības plāna izstrādē. Šī līdzdalība nodrošināja plašas iespējas piedalīties NAP attīstības virzienu definēšanā, komentēšanā un formulēšanā, kā arī deva nepieciešamo argumentāciju līdzdalībai Nacionālā stratēģiskā ietvardokumenta izstrādē, kas paredz veidu, kā tiks apgūti Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi 2007-2013. gadā. Abu dokumentu intensīva izstrāde turpinās 2006. gada sākumā.

Informācijas atklātība

2005. gadā PROVIDUS aktīvi iesaistījies diskusijās par informācijas atklātības īstenošanas kvalitāti. Izmantojot nevalstiskajām organizācijām nodrošināto iespēju piedalīties likumdošanas procesā, PROVIDUS sagatavojis atzinumus par vairākiem likumprojektiem, cita starpā sniedzot idejas un priekšlikumus efektīvam informācijas

atklātības regulējumam. Īpaša uzmanība tika pievērsta informācijas publiskošanas proaktīvu pasākumu nozīmes izpratnei un ieviešanai Latvijā. Šeit minami Iesniegumu un sūdzību likumprojekts, Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas likumprojekts, Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likums, kā arī normatīvie akti, kas saistīti ar valsts un ES atbalsta lauksaimniecībai sadali un piešķiršanu pretendentiem.

Neliela sadaļa par iestāžu un privātpersonu pienākumiem, kas saistīti ar informācijas atklātības principa īstenošanu, ietverta jau iepriekš minētajos mācību semināros par administratīvo procesu pašvaldībās, kā arī apmācību semināros nevalstiskajām organizācijām.

PROVIDUS ir veicis priekšdarbus jaunam pētījumam par informācijas pieejamību tiesību aizsardzības iestādēs. Ir sagatavota fona informācija, kas tiks izmantota pētījuma uzdevumu uzstādīšanai, kā arī projektu gatavošanai līdzekļu piesaistes nolūkos.

PROVIDUS pārstāve L.Austere februārī sagatavoja sadaļu OSI pētījumā par ES Direktīvas par publiskā resora informācijas atkalizmantošanu ieviešanas praksi ES dalībvalstīs. Pētījumu priekšmets bija tiesas spriedumu pieejamība izmantojot SIA Lursoft tiesu spriedumu datu bāzi. Tāpat L.Austere sagatavoja sadaļu starptautiskam izdevumam *Privacy and Human Rights. An International Survey of Privacy Laws and Developments* par privātuma aizsardzības tiesisko regulējumu, ko izdod ASV bazēta NVO *Electronic Privacy Information Center*.

Pretkorupcijas politika

2005. gada martā PROVIDUS publicēja un prezentēja pētījumu „Parlamentārā lobēšana starp pilsoņa tiesībām un korupciju” (tapis sadarbībā ar Latvijas Ārpolitikas institūtu).

Maijā PROVIDUS pētnieks V. Kalniņš tika no jauna ievēlēts par KNAB Sabiedriskās konsultatīvās padomes priekšsēdētāju. Priekšsēdētāja vieta dod PROVIDUS iespēju aktīvi ietekmēt padomes dienas kārtību, kā arī nodrošināt, ka padome kļūst maksimāli efektīva savā darbā. Padome aktīvi seko līdzi dažādiem KNAB darba aspektiem, kā arī ir kļuvusi par forumu, kur meklēt konsensusu par korupcijas izpausmēm un cēloņiem. Tā 2005. gada 2. ceturksnī Padome publicēja kopīgu viedokli par korupcijas jautājumiem veselības aizsardzības sistēmā. Septembrī tika pieņemts Padomes vērtējums un rekomendācijas tiesu sistēmas nostiprināšanai un korupcijas novēršanai. Pavisam 2005. gadā notika 11 Padomes sēdes.

PROVIDUS 2005. gadā sāka jaunu publikāciju ciklu – *Korupcijas °C. Pārskats par korupciju un pretkorupcijas politiku Latvijā*, kas reizi pusgadā dod kvalitatīvu skatu uz pretkorupcijas politikas attīstību Latvijā. Šāds monitoringa ziņojums ļauj izsekot pārmaiņām laika gaitā, kā arī palīdz „nezaudēt modrību” jautājumos, kas uzplaiksni presē, bet netiek uzreiz atrisināti. PROVIDUS ir ieguvis finansējumu pirmo trīs izdevumu gatavošanai, un pirmo izdevumu publicēja 2005. gada augustā. 2005. gada nogalē tika sagatavots manuskripts otrajam izdevumam.

PROVIDUS saņēma finansējumu no *Partnership for Transparency Fund*, kas atļāvis PROVIDUS piesaistīt papildu juridisku ekspertīzi likumdošanas procesa izsekošanai Saeimā. PROVIDUS piesaistītā juriste I.Kažoka aktīvi sekoja līdzī likumdošanas jautājumiem (tai skaitā gatavoja atzinumus, piedalījās komisijas sēdēs Saeimā), kas saistīti ar korupcijas novēršanu (izmaiņas politisko partiju regulējuma un partiju finansēšanas jautājumos, t.sk. slēptās reklāmas regulējumā, izmaiņas interešu konfliktu regulējumā). Vairāki PROVIDUS priekšlikumi (saistībā ar partiju saimniecisko darbību, iekšējās demokrātijas stiprināšanu) tika iestrādāti Politisko partiju likumprojektā (01.12.2005 pieņemts 2. lasījumā). Šī projekta ietvaros septembrī PROVIDUS rīkoja ekspertu diskusiju par politiskajiem interešu konfliktiem – jeb gadījumiem, kad valsts amatpersona, pildot savus amata pienākumus, saskaras ar politiskās partijas interesi.

V.Kalniņš piedalījās UNDP un Tieslietu ministrijas projekta „Tiesu sistēmas komunikācijas kapacitātes stiprināšana” ieviešanas vadības grupas darbā, kur kopā ar citiem ekspertiem un valsts amatpersonām tika formulēti projekta konkrēti uzdevumi un vērtēta to izpilde. V. Kalniņš bija iekļauts darba grupa, kura izstrādā tiesu komunikācijas vadlīnijas.

V.Kalniņš nolasīja lekciju par korupcijas situāciju Latvijā Vidzemes augstskolā.

Jūnijā V.Kalniņš uzstājās PBLA rīkotā konferencē „Vara un tauta: tuvināšanās iespējas?” par tēmu „Lobēšanas kultūra un trūkumi Latvija”. Uzstāšanās kopsavilkums publicēts žurnālā „Likums un Tiesības”.

Augustā PROVIDUS sagatavoja un iesniedza atzinumu par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izstrādāto likumprojektu „Valsts un pašvaldības mantas iznomāšanas likums”. Vairāki PROVIDUS priekšlikumi tika iestrādāti likumprojektā.

V.Kalniņš kopš augusta regulāri piedalījās KNAB vadītā darba grupā lobēšanas regulējuma koncepcijas izstrādei Latvijā. Koncepcijas izstrādes pabeigšana paredzēta 2006. gada pirmajā pusē.

Novembrī V.Kalniņš uzstājās Valsts ieņēmumu dienesta seminārā par tēmu „Valsts amatpersonu mantiskā stāvokļa un interešu deklarēšanas sistēma Latvijā, turpmākā tās attīstības perspektīva”.

Citas aktivitātes PROVIDUS Valsts kvalitātes programmas ietvaros

PROVIDUS jau 2004. gadā noslēdza SFL uzsākto politikas analīzes stipendiātu programmu, bet vēl 2005. gada februārī notika J.Brizgas (2003. gada stipendiāts) publikācijas „Latvijas Attīstības plāna ilgtspējīgas attīstības novērtējums” prezentācijā, aprīlī –I.Ruķeres (2003. gada stipendiāte) publikācijas „Sūdzību izskatīšana un policijas atbildība” prezentācija.

LR Ārlietu ministrija kontraktēja PROVIDUS, lai aprīlī apmācītu ĀM darbiniekus politikas dokumentu rakstīšanā (izpildītājs V. Kalniņš).

PROVIDUS pretendēja uz vietu Finanšu ministrija veidotajā Sabiedriskā labuma komisijā, bet šo vietu neieguva.

Augustā PROVIDUS rīkoja 6. sabiedriskās politikas forumu „Brīvība vs drošība: kā demokrātiski atbildēt draudiem?”. Pasākumā ar referātiem uzstājās Egils Levits, Sergejs Kruks, Līga Biksiniece. Forumā beigu daļā notika Nila Muižnieka vadīta paneldiskusija.

PROVIDUS piedāvāja savu ekspertīzi valsts kvalitātes jautājumos arī ārpus Latvijas robežām. Konsultācijas ir sniegtas par šādām tēmām:

- Diskusiju dokumenta gatavošana *Assessing Trends in Corruption and Impact of Anti-corruption measures* starptautiskai konferencei Stambulā 2005. gada 30 – 31. maijā (klients – OECD; izpildītājs – V. Kalniņš).
- Priekšlasījums OSI izglītības konferencē Turcijā „NVO iespējas ietekmēt politiku” (klients – OSI; izpildītāja – V. Tērauda).
- Fona materiāla gatavošana un konsultācijas par Latvijas administratīvo kapacitāti īstenot ES prasības (klients – SIGMA; izpildītāja V. Tērauda).
- Atzinums par Kirgīzijas Nacionālās pretkorupcijas padomes noteikumiem, Kirgīzijas Nacionālās korupcijas novēršanas komisijas noteikumiem, minētās komisijas rīcības plānu un organizācijas struktūru (klients – Daniel Thelesklaf; izpildītājs – V. Kalniņš).
- Pretkorupcijas politikas izvērtēšana Krievijā un rezultātu prezentēšana Parīzē oktobrī (klients – OECD; izpildītājs – V. Kalniņš).
- OECD Pārejas ekonomiku pretkorupcijas tīkla rekomendāciju īstenošanas monitoringa vizīte Tadžikistānā novembrī un monitoringa ziņojuma sagatavošana (klients – OECD; izpildītājs – V. Kalniņš).

PROVIDUS ir partneris Sanktpēterburgas (Krievija) Humanitāro un politikas studiju centra „Stratēģija” projektā *Public Policy and Centers for Public Policy Development in Russia*, ko finansē OSI. Projekta ietvaros PROVIDUS pārstāvis V. Kalniņš septembrī piedalījās konferencē *Centers for Public Policy and Think-tanks in the Post-Soviet Space and Eastern Europe* Puškinā un uzstājās ar priekšlasījumu par faktoriem, kas nosaka *smadzeņu centru* spēju ietekmēt rīcībpolitiku postsociālisma valstīs. Aktivitātes šī projekta ietvaros turpināsies 2006. gadā.

3. Izglītības politikas programma

Otrās iespējas izglītība

PROVIDUS oktobrī pabeidza darbu pie Latvijas ieguldījuma starptautiski salīdzināmā pētījumā par otrās iespējas izglītību pēc OSI pasūtījuma.

Multikultūru un multilingvāla izglītība

PROVIDUS aktīvi ietekmēja publiskā dialoga turpinājumu mazākumtautību izglītības reformas jautājumos. PROVIDUS turpināja 2004. gadā iesāktu diskusiju ciklu „Mazākumtautību izglītības un starpkultūru izglītības nākotne: diskusija komunikatīvās

demokrātijas garā”. Projekta ietvaros 2004. gadā notika viena diskusija par tēmu „Reformas pieredze un lēmumu pieņemšana izglītības politikā”, 2005. gadā sekoja divas diskusijas: „Starpkultūru izglītība Latvijas skolās: problēmas un nākotnes vīzija” un „Vienlīdzīga pieeja izglītībai daudzveidīgā sabiedrībā”. Diskusiju rezultāti tika apkopoti un nosūtīti IZM un Saeimai. Paralēli portālos politika.lv un delfi.lv krievu versijā tika publicēta rakstu sērija par mazākumtautību izglītību un starpkultūru izglītības jautājumiem. Raksts par diskusiju gaitā aplūkotojumiem jautājumiem tikai publicēts arī laikrakstā *Diena*.

Pirmajā pusgadā PROVIDUS aktīvi sekoja līdzī IZM Konsultatīvās padomes mazākumtautību izglītības jautājumos aktivitātēm, otrajā pusgadā šī līdzdalība mazinājās līdz ar padomes darbības mazināšanos.

PROVIDUS decembrī prezentēja pētnieces M. Golubevas pētījumu par tēmu „Dažādības integrācija (*diversity mainstreaming*) Latvijas vispārējās izglītības sistēmā”. Pētījuma mērķis ir identificēt veidus, kā ieviest integrētu pieeju daudzveidībai Latvijas skolu sistēmā. Par pētījuma publiskošanu informēja vairāki mediji.

PROVIDUS uzsaka SIF atbalstītā projekta „Daudzveidība ienāk latviešu skolās” īstenošanu. Projekts turpina ar SFL atbalstu 2005. gada pirmajā pusē uzsāktu pētījumu par mazākumtautību bērniem latviešu skolās. Pētījuma mērķis ir apzināt, cik iekļaujošas ir vidusskolas ar latviešu mācību valodu attiecībā pret tajās ienākošajiem skolēniem no cittautiešu ģimenēm, un kā notiek integrācijas process latviešu skolās.

PROVIDUS aprīlī sniedza atzinumu Satversmes tiesai par izglītības kvalitātes kontroli un pieejamību sakarā ar mazākumtautību skolu reformas izvērtēšanu. Satversmes tiesa savā spriedumā 2005. gada 13. maijā lietā Nr. 2004-18-0106 balstījās arī uz (spriedumā citēto) PROVIDUS atzinumu, kad norādīja uz nepieciešamību valsts iestādēm būtiski pilnveidot izglītības kvalitātes kontroli.

Augstākā izglītība un zinātne

PROVIDUS pētniece M. Golubeva īstenoja pētījumu par sociālo un humanitāro zinātņu katedru sadarbību ar starptautiskām donororganizācijām un tās ietekmi uz demokrātisko diskursu izplatību akadēmiskajā kopienā. Pētījuma gaitā Latvijas pieredze tika izmantota ieteikumiem donororganizācijām, kas caur augstākās izglītības reformām ietekmē demokratizāciju citās valstīs, piemēram, Rumānijā un Serbijā. Projekta gaitā tika izpētīta arī Rumānijas augstākās izglītības attīstības pieredze šajā jomā. Gala rezultāti – pētījums un ieteikumi – tiks publiskoti internetā 2006. gada pavasarī. Projektu finansē *OSI International Policy Fellowship Programm*.

Pašvaldību izglītības politika

Pēc Ventspils Izglītības pārvaldes pasūtījuma, PROVIDUS īstenoja projektu „Ventspils pilsētas vispārējās izglītības sistēmas attīstības vīzijas noteikšana”. Balstoties uz šo pabeigto projektu, PROVIDUS 2005. gada decembrī saņēma Ventspils Izglītības pārvaldes pasūtījumu veikt pētījumu par Ventspils skolotāju metodisko sagatavotību.

Citas PROVIDUS aktivitātes Izglītības politikas programmā

2005. gada decembrī PROVIDUS sagatavoja gala ziņojumu par Latviešu valodas apguves valsts aģentūras darbību pēdējo trīs gadu laikā. Ziņojuma pasūtītājs ir Apvienoto Nāciju Attīstības programma (UNDP). Ziņojums ietver LVAVA darbības analīzi un ieteikumus turpmākajām darbības periodam.

POVIDUS pētniece M. Golubeva kļuva par Izglītības politikas centru tīkla (*Network of Education Policy Centers*) pagaidu padomes locekli. Padomes uzdevums ir izstrādāt tīkla stratēģiju un koordinēt kopīgu projektu tapšanu.

4. www.politika.lv

Portāla saturs

politika.lv turpina piedāvāt lasītājiem viedokļu rakstus, intervijas, pētījumus, recenzijas, u.c. resursus par nozīmīgām sabiedriskās politikas tēmām. 2005. gadā portāla svarīgākais satura projekts bija 12. marta pašvaldību vēlēšanas. Tām tika izveidota jauna tematiskā sadaļa, galvenokārt pievēršoties partiju piedāvājumam un paveiktajam Rīgā (programmu analīze, būtiskiem pilsētas attīstības jautājumiem veltīti raksti, mēneša garumā veikta iknedēļas ekspertu aptauju sērija par priekšvēlēšanu kampaņas gaitu, pēc vēlēšanām – analīze par etnisko dalījumu politiskajā izvēlē). Vienlaikus tika apkopoti vērtīgi līdz šim nesistematizēti dati – Latvijas pašvaldību Demokrātijas Indekss 2001 un 2005, informācija par visu lielāko pilsētu kandidātiem, kas mainījuši politisko piederību, lielāko pilsētu budžeta izdevumu kopsavilkums un salīdzinājums.

Kā citus īpašus tematiskos akcentus šī gada laikā var izcelt publikāciju sēriju par Latvijas attīstības plānošanu (t.sk. lietotāju aptauju par vēlamāko attīstības virzienu, kurā piedalījās 157 cilvēki) un pilsoniskās sabiedrības un valdības sadarbības modeli (tajā skaitā aptauju par sabiedrisko apspriešanu tēmām). Aizsāktas vairākas jaunas saturiskās iniciatīvas:

- interviju sērija ar ministriju valsts sekretāriem par pārvaldes kvalitāti (publicētas sarunas ar D. Pavļutu, I. Kukuti, L. Straujumu, N. Penki, M. Bičevski, J. Rekšņu),
- interviju sērija ar dažādu tiesu tiesnešiem par ētiku un korupciju tiesās (publicētas 10 intervijas),
- publikācijas par attīstības sadarbību, īstenojot līgumu ar UNDP un Ārlietu ministriju.

Portāls sācis publicēt jauna veida materiālus – politikas kopsavilkumus (*policy brief*). Sagatavoti četri šādi materiāli – par iedzīvotāju ienākumu kontroli, priekšvēlēšanu kampaņas regulējumu, publiskā īpašuma iznomāšanu un masu mediju darba regulējumu priekšvēlēšanu laikā.

Pirmo reizi portāls veica lietotāju aptauju, lūdzot izvērtēt aizvadītā gada politisko vidi (piedalījās 116 dalībnieki) un aptaujas rezultāti izpelnījās arī mediju ievērību.

Balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem, tika apkopota un publicēta informācija par Latvijas sabiedrības attīstību no 1990.gada līdz 2005.gadam.

2005. gadā portālā intervēto personu vidū ir pasaulē pazīstami pētnieki un publicisti (Dž. Rifkins, P. Norisa, T. Bentlijs, D. Leitins, V. Šenderovičs).

Daudzveidīgs saturs regulāri tika publicēts portāla prioritārajās tēmās:

- Tiesiska valsts un korupcija: maijā noslēdzās ASV vēstniecības finansētais projekts, kura ietvaros tika publicētas kopumā 38 oriģinālpublikācijas par pretkorupcijas politikas īstenošanu Latvijā, publisko atbildību, tiesu varu.
- Izglītība - maijā noslēdzās SIF finansētais multikulturālās izglītības projekts, kura ietvaros sadarbībā ar portāla DELFI krievu redakciju publicējām kopumā 25 publikācijas par mazākumtautību skolu reformas gaitu, izglītības kvalitāti, multikulturālās izglītības pieredzi citās valstīs.
- Sabiedrības integrācija un cilvēktiesības – gada laikā tika īstenoti divi ĪUMSILS atbalstīti projekti Iecietības veicināšanas valsts programmas ietvaros, kur publicējām kopumā 20 rakstus (par etnopolitisko spriedzi, politiķu diskursa radikalizēšanos, rasismu, homofobiju). Jau trešo gadu pēc kārtas rīkojām lietotāju aptauju par iecietību Latvijā (piedalījušies 119 aptaujātie). Nozīmīga tēma bija mazākumtautību minoritāšu konvencijas ratificēšanas nosacījumi, kam Saeima beidzot pielika punktu pēc 10 gadu vilcināšanās.
- Cilvēktiesību sadaļā vairāk uzmanības nekā līdz šim veltīts sociālajām tiesībām, piemēram, veselības aprūpes pieejamībai, pacientu tiesībām.

Citas Portāla darbinieku aktivitātes

Portāla galvenā redaktore N.Ločmele ar prezentācijām uzstājusies :

- Stratēģiskās analīzes komisijas rīkotajā starptautiskajā konferencē *Expanding borders: communities and identities* (novembrī),
- Baltijas vasaras skolas mācību programmas ietvaros Vidzemes augstskolā (augustā),
- Valsts kancelejas organizētajā 1.starptautiskajā sabiedrības vadības vasaras skolā (jūlijā),
- PBLA konferencē „Vara un tauta”, Biznesa augstskolas Turība rīkotā starptautiskā konferencē (jūnijā),
- Eiropas Jaunatnes cilvēktiesību sadarbības tīkla (EYHRNet) seminārā un PROVIDUS rīkotā NVO forumā par priekšvēlēšanu kampaņu (janvārī).

Politika.lv sadarbībā ar Centrālo vēlēšanu komisiju jūnijā rīkoja konferenci par balsu pirkšanas problēmu, tās ietvaros N. Ločmele vadīja ekspertu paneldiskusiju.

N.Ločmele 2005.gadā pēc Stratēģiskās analīzes komisijas pasūtījuma veica pētījumu par Latvijas preses žurnālistikas kvalitāti, kura ziņojumu plānots publicēt 2006.gadā.

N. Ločmele ar komentāriem par sociālpolitiskām aktualitātēm uzstājusies medijos, tajā skaitā: LTV pašvaldību vēlēšanu atspoguļojuma tiešraidē (martā), diskusiju raidījumā

„Kas notiek Latvijā” (maijā un novembrī), partiju priekšvēlēšanu piedāvājuma izvērtēšanā laikrakstā „Diena” (martā) un komentēja dažādus citus aktuālus politikas notikumus dažādos medijos visa gada laikā.

Maijā N. Ločmele uzvarēja sabiedriskās organizācijas *Junior Chamber International Latvia* rīkotajā konkursā „Izcili, jauni cilvēki” (TOYP) nominācijā „Darbība politikā, tieslietās, un/vai valsts pārvaldē”.

Portāla producente K. Baumanē piedalījās :

- Un uzstājās ar prezentāciju Igaunijas E-pārvaldes akadēmijas rīkotā konferencē (aprīlī),
- Latvijas-Gruzijas NVO Forumā Tbilisi (oktobrī)
- Un vadīja paneldiskusiju par tehnoloģiju izmantošanu sabiedrības līdzdalības veicināšanā Centrālās un Austrumeiropas reģiona konferencē par e-pārvaldi (septembrī).
- Pasaules Bankas rīkotā pilsoniskās sabiedrības forumā Bratislavā (jūnijā),
- Zolburgas seminārā par e-pārvaldi, saņemot semināra stipendiju (jūlijā),
- Pasaules Bankas un Eiropas Komisijas sanāsmē Parīzē par donoru politiku attiecībā uz interešu aizstāvības NVO Centrālaustriemeiropas un NVS reģionā (oktobrī),
- trešajā ES e-pārvaldes ministru konferencē Mančestrā, ko rīkoja Lielbritānijas ES prezidentūra (novembrī).

Jūnijā K. Baumanē un portāla satura administrators D. Poreiters ANO Attīstības programmas uzdevumā turpināja konsultāciju sniegšanu Centrālāzijas vides aizsardzības tīklam, piedaloties tīkla kārtējā darba sanāsmē Dušanbe, Tadžikistānā.

Septembrī K. Baumanē un N. Ločmele vadīja semināru par sabiedriskajām attiecībām un darbu ar medijiem NVO, kas strādā HIV/AIDS profilakses jomā.

Septembrī programmu asistente I. Dzenovska piedalījās dzimumu līdztiesības jautājumiem veltītā starptautiskā konferencē Sanktpēterburgā, kuras laikā sagatavoja interviju ar Islandes parlamenta prezidentu.

Portāla apmeklējuma statistika un publicitāte

2005. gadā portālā publicēti:

- 71 pētījums
- 178 raksti
- 8 recenzijas
- 35 intervijas

2005. gadā vidējais portāla apmeklējums mēnesī bija 29,500 unikālie lietotāji (47% pieaugums salīdzinājumā ar 2004.gadu) un 145,000 lapu apskates (12 % pieaugums). Augstākais apmeklētāju skaits - 45 500 apmeklētāji – reģistrēti novembrī. Gada laikā

vēstkopas abonentu skaits pieaudzis par 451 (par 17%), un tagad portāla iknedēļas ziņu saņem 3161 pastāvīgie lietotāji.

2005. gadā nacionālajos un reģionālajos medijos bija pavisam 95 atsauces uz portālu, t.sk. rakstu pārpublicācijas.

II. PROVIDUS organizatoriskā attīstība

1. Organizācijas uzbūve un attīstība

PROVIDUS administratīvais nodrošinājums

PROVIDUS turpina īrēt telpas un aprīkojumu, sekretariāta un datortehniķa pakalpojumus no Sorosa fonda – Latvija.

Cilvēkresursi

PROVIDUS strādāja 20 darbinieki (no kuriem 4 strādāja uz projektu pamatiem (ar Uzņēmumu līgumu), bet 16 – pastāvīgi darbinieki), ne visi uz pilnu slodzi. 2005. gadā PROVIDUS strādāja:

Krimināltiesības

Anhelita Kamenska – programmas direktore
Andrejs Judins – pētnieks
Ilze Ruķere – pētniece
Ilze Dzenovska - pētniece
Inese Avota – programmas koordinatore

Valsts kvalitāte

Valts Kalniņš – pētnieks
Lolita Čigāne – pētniece (kopš 2005.gada jūnija – uz projektu)
Linda Austere - pētniece
Karīna Janova – pētniece (uz projektu, bet kopš 2006.gada 1.janvāra pastāvīgs darbinieks)

Iveta Kažoka – pētniece(uz projektu)
Līga Pīlāga – pētnieka asistente (uz projektu)

Izglītības politika

Marija Golubeva –pētniece

www.politika.lv

Nellija Ločmele – redaktore
Krista Baumanne – producente
Didzis Poreiters – satura administrators
Ieva Keire - asistente

Vadība un administrācija

Agnese Lešinska – direktores pienākumu izpildītāja, pētniece
Linda Curika – direktores asistente
Kristīne Alberte – grāmatvede
Vita Tērauda – direktore

PROVIDUS Padomes 2005.gadā darbojas: Andris Aukmanis (SFL), Guntars Catlaks (Civitas, SFL), Nils Melngailis (Lattelekom), Inga Reine (ĀM), Marija Golubeva (Providus).

PROVIDUS atpazīstamība

PROVIDUS 2005. gadā ir turpinājis veidot savu atpazīstamību un labo reputāciju politikas veidotāju kopienā. Visās PROVIDUS darbības sfērās PROVIDUS ir izdevies gūt mediju atsaucību savām aktivitātēm, politikas analīzes darbiem un viedokļiem.

2005.gadā presē nereti parādījās arī negatīvi raksti par PROVIDUS darbībām un īstenotiem projektiem, kas atstāja iespaidu uz gan PROVIDUS sadarbību ar valsts un pašvaldību iestādēm, gan tēlu kopumā. PROVIDUS sekoja līdzī paustajiem argumentiem un kritikai, kā arī domāja kā mazināt negatīvos efektus un to iespaidu uz PROVIDUS darbību.

Atsevišķi PROVIDUS darbinieki ir kļuvuši par bieži citētiem ekspertiem medijos. Pielikumos atradīsiet:

Nr. 1. Preses raksti, kur atspoguļotas PROVIDUS aktivitātes;

Nr. 2. PROVIDUS rīkote pasākumi;

Nr.3. PROVIDUS dalība darba grupās un informācija par sniegtajiem atzinumiem

Līdzdalība Latvijas un starptautiskajos tīklos

PROVIDUS jau kopš 2003. gada ir bijis dalībnieks neformālajā Austrumeiropas politikas institūtu tīklā. Tīkls tika formāli dibināts 2004.g. jūnijā, ar nosaukumu PASOS – Policy Association for Open Society. Tīkls apvieno 23 politikas institūtus. 2004.g. decembrī, PROVIDUS direktori ievēlēja par PASOS Valdes priekšsēdētāju.

PROVIDUS ir bijis aktīvs arī OSI atbalstītā izglītības politikas centru neformālajā tīklā. PROVIDUS pētniece M.Golubeva tika ievēlēta par Izglītības politikas centru tīkla (*Network of Education Policy Centers*) pagaidu padomes locekli.

PROVIDUS ir biedrs 2 organizācijās - Latvijas Platforma attīstības sadarbībai (LAPAS) un Latvijas Pilsoniskā alianse.

2. Finansiālā situācija

Administratīvais budžets

PROVIDUS finansiālo situāciju var raksturot kā stabilu. 2005. g. PROVIDUS ne tikai iekļāvās apstiprinātos administratīvos un algu budžetos, bet arī ietaupīja līdzekļus, ko varēs izmantot 2006.gadā.

Kopējais budžets

PROVIDUS 2005. g. papildus SFL pamatgrantam ir piesaistījis 282 517 USD, kas ir 90 % no kopējā 2005. g. līdzekļu vākšanas mērķa – 315 000 USD. Pielikumā Nr. 5 ir atspoguļotas līdzekļu vākšanas veiksmes salīdzinājumā ar mērķiem, kas tika uzstādīti 2004 – 2007 g. stratēģiskajā plānā.

Piesaistīto līdzekļu avotu analīze liecina, ka ievērojama daļa piesaistīto grantu ir bijuši no tādiem avotiem, kuri ilgi vairs Latvijā nebūs pieejami, piem. vēstniecību granti. PROVIDUS ir veiksmīgi piesaistījis Eiropas Savienības līdzekļus, ko Latvijā administrē Sabiedrības integrācijas fonds. ES līdzekļu piesaiste no Briselē administrētajām programmām ir bijusi ar vienu lielu veiksmi – 2005.gada beigās saņēmām ziņu, ka Eiropas Komisija atbalstījusi PROVIDUS iesniegto projektu “Pilsoniskā sabiedrība kā neatkarīgs struktūrfondu apgūšanas novērotājs” piešķirot finansējumu 118 797 EUR apmērā (kopējā projekta summa 149 497 EUR, līdzfinansējums – *OSI East-East partnership beyond borders* – 32 000 EUR). PROVIDUS kā vadošā organizācija projektu realizēs kopā ar sabiedriskās politikas institūtiem Polijā, Lietuvā, Čehijā, kā arī ar diviem individuāliem pētniekiem Ungārijā.

PROVIDUS galvenais resurss, kas atļauj efektīvi funkcionēt kā politikas centram, ir cilvēki. PROVIDUS ir spējis caur projektiem un pakalpojumiem nodrošināt savus mērķus attiecībā uz darbinieku algu fondu. Tas savukārt atļauj PROVIDUS pildīt savus saturiskos mērķus. Lai būtu efektīvs politikas ietekmēšanā, PROVIDUS ir nepieciešami kvalificēti cilvēki un nedaudz brīvu resursu publikācijām, pasākumiem, pilotprojektiem.

SFL piešķirto līdzekļu uzkrājumi aktivitāšu veikšanai

No SFL piešķirtajiem līdzekļiem 2005. gadā (380 000 USD) uz 2006. g. februāri vēl ir brīvi līdzekļi šādās kategorijās:

- Krimināltiesību reforma - 25 351 USD
- Izglītības politika - 5 000 USD
- Valsts kvalitāte – 26 369 USD.

No SFL piešķirtajiem līdzekļiem 2004. gadā uz 2006. g. februāri vēl ir brīvi līdzekļi šādās kategorijās:

- Izglītības politika - 18 710 USD
- Valsts kvalitāte – 19 217 USD.

Šos līdzekļus paredzēts piešķirt projektiem 2006. g. gaitā. Lielais līdzekļu pārpalikums veidojies dēļ sekmīgas līdzekļu dažādiem projektiem gan no vēstniecībām, gan ES fondiem.

PROVIDUS ir arī vēl brīvi līdzekļi no SFL 2003. g. piešķiruma – kopsummā 30 477 USD, kas ir paredzēti Stipendiātu programmai. Tuvākajā laikā līdzekļu atlikums tiks pārplānots un PROVIDUS vērsies pie SFL Valdes ar lūgumu atlikušo naudu izmantot citiem mērķiem.